

διότι δὲν ἔμαθαν μὲν νὰ χρεμετίζουσι, ἐλησμόνησαν δὲ τὸ ἄδειν. Αἱ ποιήτριαι ἡμῶν κατὰ γενικὸν καὶ νόνα πάσχουσι κάτι τι παραπλήσιον τῶν ἱκτινῶν τοῦ μύθου.

Τοῦ κανόνος τούτου δυστυχῶς δὲν ἐξαιρεῖται καὶ ἡ νεαρά καὶ εὐελπίς ποιήτρια τῶν «Ἐπέων Πτεροέντων». (Καὶ ὁ τίτλος αὐτὸς ἀκόμη βαρὺς καὶ ἀνάρμοςτος διὰ ποιήματα γυναικῆς). Εἰς τρεῖς μεγάλας κατηγορίας ἡμποροῦμεν νὰ διαιρέσωμεν τοὺς στίχους τοὺς ὁποίους συμπεριέλαβεν ἐν τῷ προσφάτως ἐκδοθέντι ἐν Κωνσταντινουπόλει διακοσιοσελίδῳ βιβλίῳ τῆς· εἰς στίχους διηγηματικούς, ἔχοντας μᾶλλον ἀντικειμενικὴν τὴν μορφήν, εἰς στίχους καθαρῶς ὑποκειμενικούς ἐν εἴδει αἰσθηματικῶν μονωδιῶν καὶ ἐρωτικῶν ἐξομολογήσεων καὶ εἰς στίχους ἐπ' εὐκαιρίᾳ διαφόρων χαρμωσύνων ἢ θλιβερῶν συμβάντων εἰς οἰκείους καὶ φίλους· οἱ τελευταῖοι οὗτοι καὶ καλογραμμῆνοι ἂν ἦσαν δὲν θὰ εἶχαν καὶ πολλὴν σχέσιν πρὸς τὴν τέχνην, οἱ πρῶτοι δὲ νανταὶ νὰ κριθῶσι μόνον ὡς μαθητικὰ γυμνάσματα, οἱ δεῦτεροι δὲν στεροῦνται πόνου τινὸς καὶ αἰσθήματος, ἐνίοτε ὑποφαίνεται ἐν αὐτοῖς αἰμάσσουσα τῆς γυναικῆς ἡ καρδιά, καὶ ὄνειροπόλος τῆς κόρης ἢ ψυχῆ, ἀλλὰ καὶ οὗτοι σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἄμορφοι καὶ ἄρρηθμοι, καὶ τούτων δὲ ἡ φράσις ἐνθυμίζει ἀνὰ πάντα σχεδὸν στίχον τὸν ἀνούσιον λογιωτατισμὸν Βυζαντινῶν τινων ἐφημερίδων καὶ τὴν καταπνίγουσαν πᾶν σπέρμα γλωσσικῆς φιλοκαλίας καὶ πᾶσαν ὀρμὴν ποιήσεως ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ σχολεῖα καὶ περισσότερον ἀκόμη εἰς τὰ παρθενωγαγεῖα μας. Δύο ἐφιάλται βαρύνουσιν ἐπὶ τῆς Μούσης τῆς νέας κόρης καὶ ἐμποδίζουν τὸ ἄσμά τῆς καὶ συγκρατοῦν τὴν πτῆσιν τῆς· ἡ ἑλληνικομανία (κακὴ ἐπίδρασις τοῦ σχολεῖου), καὶ ἡ ἑλλειψίς πάσης ἰδιοφυίας (κακὴ ἐπίδρασις τῆς ἀναγνώσεως νεοελλήνων ποιητῶν, οἵτινες πᾶν ἄλλο δύνανται νὰ θεωρηθῶν ἢ ὡς πρότυπα μιμησεως.) Πῶς θέλετε νὰ εἶνε τῆς προκοπῆς στίχοι γεμάτοι ἀπό φερνάς, πνιγὰ λίωνας, διηρωτῶντο, ἐάνους, τρύχῳσι, σκελίζω, σμερδαλέα, εὐφρόνη, ἀνδρῶα στήθη κτλ; Καὶ πῶς ἠδυνήθη τόσον εὐαίσθητος ποιήτρια νὰ ὑποφέρῃ στίχους τοιοῦτους;

Πλὴν σὺ πενήμιως μειδιῶν καὶ ἔχων θενωῖα
Πάντα παλμὸν ἦδη ἐν σοί, μ' ἡπάτας ἐσκεμμένως,
Προδότα!

ἢ

Κ' ἐνῶ ὁ θνητὸς κόρος ὄν κουράζει,
Βλέπει τὰς ὥρας νὰ περοῦν κυφαί,
Ἀκούραστος ὁ νοῦς μου σχεδιάζει
Εἰς ἐν μικύλον κύπελλον καφέ.

ἢ

Τῷ πόθῳ κόρος ἔπειτα, τῷ κόρῳ ἀκηδία,
Τῇ ἀκηδίᾳ λήθη,
Τῇ λήθῃ ἔλθος καὶ χαρὰ καὶ τῇ χαρᾷ πικρία,
Βιθρώσκουσα τὰ στήθη.

ἢ

Μὲ ἀκούεις, μαμᾶ;
ᾠ! τί θέρμη, τὰ μᾶτια μου καίουν,
Καίουν φεῦ! τὰ ἐμά,
Πλὴν τὰ σὰ εἰς τὰ δάκρυα πλέουν.

Καὶ πλῆθος ἄλλων. Καὶ τοσοῦτο μᾶλλον θλίβομαι προσκρούων κατὰ τοιούτων στίχων, καθ' ὅσον ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀνακαλύπτω καὶ καλὰς στροφὰς καὶ ὠραίους

τινὰς στίχους, ἀσφυκτιῶντας καὶ τεθαμμένους ὑπὸ σωρὸς παντοίας ἀκατεργάστου ὕλης. Τὸ ἀγνῆς ποιήσεως τετραστίχον τοῦτο περισώζω ἐκ τῶν ἀβύσσου-διακοσιοστίχου ποιήματος:

Σὲ μιὰ βραδεῖα καλοκαιριοῦ, βραδεῖα χαριτωμένη,
Ποῦ μύρια ἀστέρια ἔλαμπαν μέσ' ἔς τ' οὐρανοῦ τὰ βᾶθη,
Ἐχτίσα κόσμον ἄπειρον, ὀλόχρυσ' οἰκουμένη,
Ποῦ κατοικοῦσαν ἄγγελοι χωρὶς χολῆ καὶ πάθη.

Τὸ ποίημα «εἰς λεύκωμα φίλης», τί ὠραία ἰδέα καὶ τί κακὴ ἐκτέλεσις! Καὶ ἡ «Δωρεὰ ἐν ὄνειροις», — χωρὶς νὰ προσέξετε εἰς τὸν σχολαστικὸν τίτλον, ἀναγνώσατε τοὺς πλείστους στίχους τῆς:

Καὶ εἶδα ὅτι μ' ἔβαλαν
τῆς δόξης τὴν κορῶνα
καὶ σ' ἔδοσα τὴν δόξαν μου
γι' ἀγάπης ἀρραβῶνα.

Πῶς μ' ἔκαμαν ἐθάρρεψα
θεὸ τοῦ Παραδείσου
κ' ἔδοσα τὴν παράδεισο
γιὰ νὰ γενῶ δική σου.

Ἀρχάγγελος ὀλόχρυσος
πετοῦσα ἔς τὰ ὄνειρά μου
καὶ σ' ἔδοσα τὴ χάρι μου
καθὼς καὶ τὰ φτερά μου.

Τὴν ἄνοιξι μὲ χάρισαν
μαζὶ μὲ τὰ λουλούδια,
μὲ χάρισαν τοῦ ἔρωτος
τ' ἀθάνατα τραγοῦδι.

μὲ τὰ τραγοῦδια ἔψαλα
τὰ ὄμορφα σου νιάτα
καὶ τὰ λουλούδια σκόρπισα
ἔς τῆς νιότης σου τὴ στράτα.

Ἰδοὺ στίχοι ποιητρίας καὶ στίχοι γυναικῆς! ᾠ νέα μουσὸληπτος, καλὴ Βιργινία, μὴ προσέχης εἰς ἀνοήτων ἐγκώμια καὶ μὴ φράττης τὰ ὄτα εἰς τὴν φωνὴν τῆς εἰλικρινείας· δόσε μας καὶ ἄλλους στίχους, ὡς οἱ ἀνωτέρω, καὶ θὰ σοῦ ἐτοιμάσωμεν στέφανον θαλλερωτέρον ἐκεῖνου διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ Μελέαγρος ἔστυψε τὰς αἰδοῦς τῆς Λέσβου. Τῆς ποιήσεως ἡ ἀγάπη κατακαίει τὴν καρδίαν σου· ὑπολείπεται νὰ φωτίσῃ καὶ τὸ πνεῦμά σου ἢ χάρις τῆς ποιήσεως.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Εἰς τῆς μελαχρινῆς τὰ μάτια

Τὰ μάτια σου, πουλάκι μου μελαχρινό,
ποῦ φῶς μέσ' ἔς τὰς καρδιαὶς σταλάζουν,
μὲ τ' ἄστρα τὰ ψυχρὰ ὑψηλὰ ἔς τὸν οὐρανό,
— μὴ σὲ γελοῦν οἱ ποιηταὶ — δὲν μοιάζουν.

Τ' ἀστέρια κάθε μαῦρον νύχτα φωτεινὰ
μὲ καλοσύνη λάμπουν ἔς τὰ πελάγη.
Τὰ βλέπει ὁ ναῦτης, ποῦ μὲ γινῶσι κυβερνᾷ,
καὶ ἴσιο δρόμο λάμπει ἐκεῖ ποῦ πάγει.

Τὰ μάτια σου τὰ μαῦρα, φῶς μου, ὅποιος τὰ ἰδῷ
τόσες γλυκάδες καὶ φωτιαῖς γεμάτα —
— ἂν εἶνε καὶ τὸ γνωστικώτερο παιδί —
θὲ νᾶβγη ἀπὸ τὴν ἴσια του τὴν στράτα.

Γ. Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ.